

EU:n uudet häiriönsieto- ja varautumissäädökset koskettavat myös elintarvikealan yrityksiä – nyt kannattaa toimia

Jos NIS2, CER tai IMERA kuulostavat vielä heprealta, niin nyt on hyvä hetki perehtyä näiden keskeiseen sisältöön, sillä EU:n uudet häiriönsieto- ja varautumissäädökset koskettavat myös elintarvikealan yrityksiä.

NIS 2 – Euroopan unionin kyberturvallisuusedirektiivi asettaa kaikille elintarviketeollisuuden keskisuurille ja suurille yrityksille uuden minimitason kyberturvallisuusriskien hallintaan.

[Kyberturvallisuusedirektiivin \(NIS2\)](#) korvaa aiemman verkko- ja tietoturvadirektiivin (NIS). NIS2-direktiivin tavoitteena on vahvistaa sekä EU:n yhteistä että jäsenvaltioiden kansallista kyberturvallisuuden tasoa kriittisiksi katsottujen sektoreiden ja toimijoiden osalta.

NIS2 laajentaa direktiivin soveltamisalaa sisällyttämällä siihen uusia huoltovarmuuden kannalta kriittisiä toimialoja kuten elintarviketeollisuuden. Käytännössä muutos tarkoittaa sitä, että kaikki elintarviketeollisuuden keskisuuret ja suuret yritykset sisällytetään NIS2 soveltamisalan piiriin. Alkaen: 50–249 työntekijää tai vuosiliikevaihto ja taseen loppusumma ylittävät 10 miljoonaa euroa.

Kyberturvallisuusedirektiivi (NIS2) astui voimaan vuoden 2023 alussa, mutta kansallinen voimaansaattaminen on vielä kesken. Laki on edelleen eduskunnan käsittelyssä, eikä sitä ehditty saattamaan voimaan alkuperäisessä aikataulussa 17.10.2024.

Täyttääkseen uudet vaatimukset yrityksillä on oltava käytössä muun muassa direktiivin mukainen tietoturvan hallintajärjestelmä, todennettavat tietoturvakäytänteet ja toimintamalli. Lisäksi NIS2:lla otetaan käyttöön tiukat valvonta- ja täytäntöönpanotoimet.

Velvoitteiden rikkomisella voi olla yrityksille merkittäviä taloudellisia seuraamuksia. Valvova viranomainen voi myös kieltää määrääjäksi henkilöä toimimasta keskeisen toimijan hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, hallintoneuvoston jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai muussa siihen rinnastettavassa asemassa, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut NIS2 pohjautuvia velvollisuuksia.

Vaikka laki ei olekaan vielä voimassa, yritysten kannattaa aloittaa valmistautuminen jo nyt, jos näin ei ole vielä tehty. Toimenpiteitä ovat muun muassa;

1. Varautua [NIS2-vaatimuksiin](#) ja huolehtia teknisistä toimenpiteistä
2. Ilmoittaa merkittävästä poikkeamasta [Kyberturvallisuuskeskukselle](#)
3. Tehdä rikosilmoitus, jos poikkeamaan liittyy rikos.

Lisätietoja kansallisen lainsäädännön valmistelutyön etenemisestä löytyy [Valtioneuvoston hanketta koskevilta verkkosivuilta](#).

CER-direktiivi vahvistaa kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä

[EU:n kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan direktiivin \(CER\)](#) taustalla on Euroopan kriittisen infrastruktuurin suojaamista koskeva ECI-direktiivi. CER-direktiivin tavoitteena on parantaa yhteiskunnan kannalta välttämättömien palveluiden kriisinkestävyyttä ja vahvistaa kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokykyä.

CER on astunut voimaan vuoden 2023 alussa, mutta kansallisessa toimeenpanossa yritysten kriittisyysmäärittely ja sen mahdolliset eri tasot ovat vielä kesken. Toimeenpano toteutetaan yhteensovitusti NIS2-direktiivin toimeenpanon kanssa. Suomessa on pitkä kansallinen historia yritysten sekä eri toimialojen toiminnan jatkuvuuden turvaamisessa Huoltovarmuuskeskuksen johdolla, joten valmiudet direktiivin täytäntöönpanoon ovat vahvalla pohjalla.

CER edellyttää kriittisiä toimijoita suorittamaan direktiivin mukaiset riskinarvioinnit ja toteuttamaan toimenpiteet häiriönsietokyvyn varmistamiseksi. Lisäksi kriittisillä toimijoilla on velvollisuus ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle poikkeamasta, joka häiritsee tai voi häiritä sen keskeisten palveluiden tarjoamista. Velvoitteiden rikkomisella voi olla yrityksille taloudellisia seuraamuksia.

Alustavien arvioiden mukaan direktiivi tulee koskemaan hyvin pientä yritysjoukkoa elintarvikealalla.

Tämän hetken tiedon mukaan hallituksen esitys olisi käsittelyssä joulukuussa viikolla 50/2024.

Lisätietoa kansallisen lainsäädännön valmistelutyön etenemisestä löytyy [Valtioneuvoston hanketta koskevilta verkkosivuilta](#).

IMERA - Säännöt kriisivarautumiseen sisämarkkinoilla ja vaikutukset yrityksiin

Euroopan komissio julkaisi 19.9.2022 lainsäädäntöehdotuksen [EU:n sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevasta säädöksestä \(IMERA\)](#). Sen tavoitteena on varmistaa tavaroiden, palveluiden ja ihmisten vapaa liikkuvuus kriisitilanteissa, vahvistaa sisämarkkinoiden kriisinsietokykyä, varautua erityyppisiin kriiseihin sekä kysynnän ja tarjonnan häiriöihin.

Tarve sisämarkkinoiden hätäapuvälineelle syntyi koronapandemian aiheuttamista tilapäisistä häiriöistä EU:n sisämarkkinoilla. Euroopan neuvosto hyväksyi esityksen syyskuussa 2024. Täsmäntävien allekirjoitusten jälkeen jäsenvaltioille jää 18 kuukautta aikaa panna laki täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä. ETL seuraa sen etenemistä ja tiedottaa jäsenyrityksiä tulevista muutoksista.

Lisätietoa [sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevasta säädöksestä](#).

Lisätietoja:

NIS2

Riikka Korolainen
johtava asiantuntija
riikka.korolainen@etl.fi
050 3558 177

CER ja IMERA

Eero Alaluusua
valmiuspäällikkö
eero.alaluusua@etl.fi
050 326 7888